

Številka: U-I-809/21-14

Datum: 14. 7. 2022

PRITRDILNO LOČENO MNENJE SODNIKA DR. MATEJA ACCETTA K DELNI ODLOČBI ŠT. U-I-809/21 Z DNE 23. 6. 2022

1. Izrek pričujoče delne odločbe sem lahko podprl, tu pa pojasnujem, v katerem oziru nisem mogel v celoti slediti tudi njeni obrazložitvi.

2. Delna odločba zavzame stališče, da izpodbijana ureditev – ki prepoveduje hkratno opravljanje dela policista in izvajanje funkcije nepoklicnega župana, nepoklicnega podžupana ali občinskega svetnika – zaradi odvrčalnega učinka pomeni poseg v pravico policistov do kandidiranja na lokalnih volitvah.¹ Po pomenu zaposlitve policistov kot kariernega sistema in po teži odvrčalnega učinka, ki naj bi policiste odvrčal od sprejetja svobodne odločitve za kandidiranje, naj bi se položaj policistov med drugim tudi razlikoval od drugih položajev, pri katerih je zakonodajalec urejal nezdržljivost funkcij.²

3. Moja presoja je tu drugačna od te spoštovanih kolegov. Kljub omenjenim poudarkom po moji presoji namreč ne gre za poseg v pravico do kandidiranja oziroma ne za vprašanje prvih dveh vidikov pasivne volilne pravice, pravice biti voljen in pravice biti izvoljen, temveč za tretji vidik pasivne volilne pravice, pravice do izvrševanja na volitvah pridobljenega mandata.³ Pravilo glede nezdržljivosti funkcije, ki je potencialnim kandidatom znano vnaprej, sicer v vsakem primeru seveda lahko vpliva tudi na odločitev posameznika glede tega, ali bo sploh kandidiral.⁴ Vendar pa kandidiranje policistom ni onemogočeno, prav tako tudi ne pridobitev mandata v skladu z rezultati volitev.

4. Strinjam se s poudarkom iz obrazložitve pričujoče delne odločbe, da "postavljanje ovir na poti do uresničevanja sicer formalno priznane volilne pravice [...] lahko pomeni

¹ Glej 32. točko obrazložitve delne odločbe.

² Glej 27., 28. in 30. točko obrazložitve delne odločbe.

³ Glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-317/11-4 z dne 15. 12. 2011 (neobjavljeno), 7. in 8. točka obrazložitve. Glej tudi odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-165/97 z dne 18. 12. 1997 (Uradni list RS, št. 7/98, in OdlUS VI, 171), 13. točka obrazložitve.

⁴ Prim. sklep Ustavnega sodišča št. U-I-317/11, 10. točka obrazložitve.

nedopusten poseg v načelo splošnosti volilne pravice".⁵ Pri tem pa vendarle ne morem spregledati, da je v zadevah, na kateri delna odločba pri tem poudarku odkaže, šlo za druga(čna) vidika volilne pravice: v zadevi št. U-I-353/96 za omejitev upoštevnosti glasovnic, poslanih po pošti, glede na čas njihovega prispetja,⁶ v zadevi št. U-I-48/98 pa za pogojevanje vzpostavitve posebnega volilnega imenika za državljane brez stalnega prebivališča v Sloveniji z zahtevami volilnih upravičencev.⁷

5. Ko delna odločba utemeljuje, zakaj gre v pričujoči zadevi vendarle za poseg v pravico do kandidiranja, po moji presoji pripisuje preveliko težo posrednemu učinku nezdržljivosti na odločitev posameznega potencialnega kandidata o kandidiranju. Pri kandidiranju samem policisti niso omejeni. To navsezadnje poudarja tudi sama delna odločba, ko ob izvajanju testa sorazmernosti poudarja, da je zakonodajalec pravno posledico "predvidel šele na točki, ko je popolnoma jasno, da bo posameznik opravljal funkcijo lokalnega funkcionarja", ni pa "pravno sankcioniral predhodnih političnih aktivnosti policista, ki so potrebne, da je posameznik lahko izvoljen za člana občinskega sveta ali župana [oziroma podžupana] (npr. kandidiranja, sodelovanja v volilni kampanji)".⁸ Za moje oči je tu mogoče razbrati tudi drobno nedoslednost med ravnokar citiranim poudarkom in nosilnim stališčem delne odločbe, da gre v pričujoči zadevi vendarle za poseg v pravico do kandidiranja.

6. Navsezadnje je podoben tudi poudarek iz 70. točke obrazložitve delne odločbe, ki obrazloži, da bi z razlago, po kateri bi se prepoved izpodbijane ureditve na enak način nanašala tudi na že pridobljene mandate, ta ureditev imela istovrstni odvratilni učinek. Nemara bi to logiko odvratilnega učinka vendarle težko privedli do sklepa, da bi potemtakem ureditev tudi v tem primeru za nazaj pomenila poseg v pravico do kandidiranja (že izvoljenih kandidatov, ki so nato tudi že začeli opravljati funkcijo lokalnega funkcionarja).

7. Povsem za konec dodajam, da sem imel drobne zadržke tudi glede tega sklepnega dela delne odločbe v zvezi z učinki izpodbijane ureditve na že pridobljene mandate, saj bi načeloma smoter ureditve v obeh primerih narekoval nezdržljivost funkcije lokalnega funkcionarja z opravljanjem nalog policista. Navsezadnje bi strogo razumevanje poudarka iz delne odločbe, da je država dolžna preprečevati možnosti za zlorabo policijskih pooblastil in za dvom o nepristranskosti delovanja policije,⁹ lahko narekovalo tudi ugotovitev, da je bila pravzaprav nedopustna prejšnja ureditev, ki tovrstne nezdržljivosti

⁵ Glej 29. točko obrazložitve delne odločbe.

⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-353/96 z dne 9. 10. 1997 (Uradni list RS, št. 67/97, in OdlUS VI, 122).

⁷ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-48/98 z dne 1. 6. 2000 (Uradni list RS, št. 64/2000, in OdlUS IX, 144).

⁸ Glej 45. točko obrazložitve delne odločbe.

⁹ Glej 38. točko obrazložitve delne odločbe.

ni urejala.¹⁰ Kljub tem zadržkom pa sem vendarle lahko sledil razlogovanju, po katerem je ob dveh (vsaj razmeroma enakovrednih) mogočih razlagah izpodbijane ureditve treba zavzeti tisto, ki ne posega v predhodno pridobljene mandate oziroma zaposlitev policistov, ki že opravljajo funkcije lokalnih funkcionarjev.

dr. Matej Accetto
Sodnik

¹⁰ Sam sicer lahko omenjeni poudarek razumem tudi v tem smislu, da ima zakonodajalec vendarle določeno polje proste presoje pri ugotavljanju, kakšno konkretno ureditev njegova opisana načelna dolžnost zahteva.